

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilov avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— „
četrt leta 2:50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravištvu Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Gospodarski otroci in njih hudobije.

Z ozirom na poročilo „Slovenca“ o občnem zboru „Vdovskega učiteljskega društva“ (št. 89), ki ga je napisal eden izmed Slomškarjev, ker „Slovenčevega“ poročevalce ni bilo na občnem zboru.

Našega potrpljenja je konec! Dosedaj smo pardonirali vsaj posameznike in smo prikrivali marsikaj nepoštenega na strani posameznih Slomškarjev. Toda kdor presodi dejanja, lahko vidi, da se je treba v življenju boriti tudi z zahrbtnimi lopovi, z rokovanjsko tolpo, ki pljuje resnici v obraz, ki oskrunja poštenost in ki s svojo prepotentnostjo onečašča najsvetejša pravila javne morale! Ne razumemo, kako moreta, recimo, Slapšak in Karel Javoršek dihati v okuženem zraku!

Poznamo moralne propalice in perfidne izdajice lastnega stanu, oskrunjevalce našega poštenega imena! Niti najmanjšega pardona več! Dosledno v vsaki stvari bomo čistili to gnilobo z našega telesa; odkrili jih bomo do nagote, da jih bo sram lastnega gola telesa!

Govorimo naravnost do njih:

Kakor hočete sedaj oskruniti naše pošteno, dobro ime, tako ste si ga oskrnili že vsi samemu sebi!

Tam v sredini ste imeli apostola svojih idej, prevzvišenega Janka Nepomuka Jegliča! — Srečen, kdor more poslušati glas liberalnega skopljence!

Denunciacija lastnih kolegov vpričo c. kr. okrajnega nadzornika z anarhisti; denunciacija lastnega kolega na ljubljanskem magistratu s podlim namenom odjesti mu kruh, uničiti mu eksistenco. Denunciacija, denunciacija, kako ti je ime?

Denuncianti so skopali grob Slavku Cepudru!

In vreden njegove bližine je sedel tam Francišek Kuhar.

Anonimna ovadba zoper lastnega nadučitelja, torej še podlejša denunciacija; še bomo govorili, gospoda! Ni še konec dni po-

štenja, in dan obračuna vam prinese več nego samo trganje po glavi, ker raztrgani boste vi, raztrgana bo vaša čast — in prokletstvo, ki ste ga sejali sami med nas — bo rodilo sad nad vami!

Na levo mu je kumoval upehani inšpektor Karel Simon!

Tam na Dolenjskem so sadovi inšpektora, in če je delal pošteno on, ni delal pošteno župnik; če pa je delal pošteno župnik, ni delal pošteno on. In škoda, da ni bilo še Smrdela poleg, da bi bila čedna družba popolnejša. Ko bi prišel kdo z marko nepošteno kupljenih tiskovin pod vratom, s korekturo tatinsko pridobljenih in ponatisnenih tiskovin na hrbtu, bi lahko podal roko onemu, ki nosi na čelu pečat krščanske škodoželjnosti, pečat one zapovedi, ki pravi: „Ne želi — po krivem — svojega bližnjega blaga!“

In dični deželni poslanec Jernej Ravnikar je delal simetrijo Kuharju.

Judež Iškarijot si je poiskal sam vrv, da se je obesil. In Ravnikar se je upal ziniti celo na občnem zboru „Vdovskega učiteljskega društva“ besede: „Vsak delavec je vreden svojega plačila.“

To je prepotenca hinavstva, in sam se je udaril takoj po zobeh, ko je rekel, da on ni v deželnem zboru zastopnik in ne poslanec učiteljstva, temveč poslanec ljudstva, da zatorej tudi ni njegova dolžnost, da bi delal za učiteljstvo!

Zatajil je svoj stan. Pljunil je na nas, zatorej nima več mesta v naši sredi, in prokletstvo, ki ga je storil nad vsem učiteljskim stanom, bodo pomnili še pozni naši rodovi. Ne želimo, da bi ga pomnil njegov rod!

Judež Iškarijot si je poiskal sam vrv, da se je obesil!

In naša sta Iškarijota dva, in njih ime živi le od Iškarijotov!

Divide et impera: Dr. Krekov „pons asinorum“ zidajo, toda do kosti gnili so njega stebri in ne vemo, če bo „most oslov“ držal osle, ki v bojni črti korakajo do vrst naprednega učiteljstva — da bi jih uničili; mi dvomimo, in prej pade „most oslov“, preden propade armada naprednega učiteljstva.

In tam na desnem krilu je zaključil vrsto Jože Cepuder!

Hm! Samogoltnost je imela tu svojo frivolno igro. Hodil je okrog svojih kolegov, da jih pregovori, naj mu zvišajo nagrade za posle, ki jih opravlja pri „Vdovskem društvu“! On je tiral vedno boljbolj znesek upravnih stroškov, in sedaj je nastopil gromovnik zoper nagrade, ker jih ne dobiva več sam, ampak jih prejema drugi, kakor Cepuder sam pravi: krvavo zaslužene!

Ni li hotel nekoč zavesti kolego na nepravilna pota z nekimi procenti! In na občnem zboru se je hvalil, češ, vsi odborniki so za potresa zboleli, sam sem opravljal blagajno, nihče ni vedel za knjižice in denar, in vendar se nisem denarja dotaknil. In nekaj je potem še govoril o zaslugah!

Poznamo med čebelami zvrst, ki ji pravimo troj. Pripovedujejo pa, da se ta žival najrajša drži v onih panjih, kjer je več medu. In časih, ko hoče ta žival svojega pobratima od medu izpodriniti, ga piči, da bi ga usmrtila, a s tem usmrti — sebe.

In sedaj prihaja nad nas veliki nekrščanski gladiator z brušenimi noži, brisač na-

prednega učiteljstva iz matrik, veliki natocevalec in še večji gospodarski otrok in ignorant, ki ne pojmi obresti, če so že vpisane pri glavnici, ki pravi, da 10 ni 7 + 3, ampak trdi, da šele, če je 7 in 3, lahko vemo, da je to 10, ki ne zna čitati bilanc in ki vkljub neovrgljivim dokazom laže in trdi svojo laž še naprej, on naj nam veruje, da so bili njegovi dokazi podlo natocevanje in obrekovanje, ki ni doseglo svojega namena.

Le 3 so se upali glasovati za Ravnikarjev predlog, da naj se račun ne odobri, in le 6 (niti polovica) se jih je strinjalo s Štrukljevimi konfuznimi izvajanjmi.

Ivan Štrukelj, to je oni človek, ki smo ga mi morali nekoč braniti, da ga ni pretepla — moralno — tolpa klerikalnih kmetov. K nam se je zatekel in naj bo prepričan, da se ima le nam zahvaliti, da sedaj lahko še kot Slomškar nastopa proti nam!

* * *

S tem je pa že izrečena obsodba nad voditelji Slomškarije pri tem občnem zboru.

Falzificiranje bilance.

In ta čedna družba, polna prečednih dejanj, se nam upa očitati, da smo falsificirali bilanco, da smo takorekoč kradli denar in nepošteno postopali! Ta banda zanikrna!

V svesti smo si, da nismo omadeževali svojega dobrega imena in da nismo oskrnili svojega poštenja, če povemo javno, da se vas sramujemo, ker vaše početje ni početje — vredno imena učitelja, ampak imena počestnih barab!

Glejmo dokaze za to!

LISTEK.

Blagemu tovarišu Slavku Cepudru.

Slutnja o pomladi je plavala po vrtovih, logih in gajih in izvajljala nežno popje v brstje, zelenje in cvetje.

Učitelj Slavko je sedel ob oknu in zamišljeno zrl na daljne gore, kakor bi želel biti daleč tam na jugu.

Pa saj tja je hrepenelo njegovo srce . . .

Temne oči so se zaiskrile v globokem svitu in na licih sta se pordečili za rahel ton dve roži, ki ju je vanje dahnila — bolezen.

Z velo roko si je podprl glavo in vzdihnil.

Misli in želje pa so blodile daleč tam za gorami, pod palmami in lavorjem, daleč tam pod vročim solncem, ki v svoji neizčrpni dobroti oživlja bolno telo, vrača moči in tolaži ob zatonu, da zopet pride, da se vrne, ko ugasne zadnja zvezda na nebu . . .

V hrepenenju se je razradostila njegova mlada duša, v srcu pa so zarajale najslajše

melodije, ki morajo na dan v krasen spev, ki bo oril iz junaških prsi in odmeval širom mile domovine.

Njegovo hrepenenje je bilo visoko v zvezdah, v smotrih, ki jih je snovala in nizala mlada, nadepolna duša.

V tem koprnenju se je čutil krepkega, da bi brez truda izvedel vse načrte, da se izpopolni in doseže vrhunec svojega stremljenja, da pokaže svoje delo, doseženo po vztrajnosti močnega duha in volje.

Solnčni prameni so se vsipali v sobo in obsevali blede lice, ki sta na njem rdeli dve roži . . .

Rahla omotica — izvor bolezni — ga je objela, oko je izgubljeno zaplesalo po sobi in se ustavilo na belih tipkah . . .

Nehote je razprl roki, in prsti so se zganili . . .

V bolnem telesu železna volja in neodoljivo hrepenenje po solnčnem jugu, kjer bi se mu ojačile pojemajoče moči in poživilo hiračo telo . . .

„Solnce bo gorkeje, toplo bo in pojdem na jug. Pojdem v zdravilišče.“

Zaskelelo me je v srcu, ko sem čitala

besede, izžrpane iz mlade, nadepolne duše in oko se je orosilo . . .

Zadnja nada, solnce, jug . . .

Slika za sliko se je vrstila pred mojo dušo.

Sijaj, razkošje, bogastvo, razsip, udobnost, veselje, sreča, zadovoljnost, zdravje — paradiž na zemlji . . .

In v tem paradižu pogovori o zdraviliščih, za kratek čas, za dobro voljo, iz navade, ker spada to k — noblesi.

Kam?

Kjer se zbira elitni svet!

Kdaj?

Kadar drago!

Dukati se svetijo kakor zvezde na nebu in prosta jim je pot na vse strani neba v vseh letnih časih . . .

Ej, in kolikim milijonom je zvenenje in blesk dukatov bajka iz tisoč in ene noči, in kolikim bolnim samo beseda zdravilišče blagodejni balzam, ki za hip uteši bol, svetla zvezda upanja, ki užge medlo oko . . . oaza, ki podaljša nit življenja . . .

Grozno je umirati . . . a daleč tam za sinjimi gorami je neizmerno dobrotljivo solnce, ki oživlja bolno telo in vrača moči . . .

Pa dukati se svetijo kakor zvezde na nebu in prosta jim je pot . . .

Grozno je umirati ob prvih korakih v življenje, ko je jedva storjena prva stopinja na krepko začrtano pot: naprej vsekdar, nazaj nikdar!

Vrnile so se lastovice z juga, in slavčev spev tja v sveži gaj hiti, v otočni melodiji v dalji se razblinja, nad grobom tvojim — plaka, zahteti . . .

Mara Tavčarjeva.

V marcu.

Nagnil se je svetli dan. Zapadno nebo je zažarelo v ognjenem svitu, kot bi ta valovita zemlja kje za obzorjem vzplamtela v silnem ognju. A kmalu je nebesni svod zamenjal pestrost spektralnih barv z meglenostjo neutralnih: umiral je dan, in tiho je prihajal somrak. Tam dol na vztoku proti Hrvaški v nepreglednih šumah je njegov dom in od tam njegov pohod na Savsko ravan.

Stal sem na cesti, kjer prehajajo plodne njive in vlažni travniki po nizkem jelševju in

Režija uprave.

„Slovenec“ piše: „Tov. Štrukelj in drugovi so jim dokazali brezvestno postopanje odbora na podlagi predloženega računskega zaključka, ki izkazuje 355 K primanjkljaja, a upravna režija stane 564 K, ki bi se pa praviloma morala vršiti brezplačno.“

To so lopovi!

Vse točke, ki so se že na občnem zboru zavrile kot neopravičeno očitjanje, sedaj namenoma razširjajo še po časopisju v ravnoisti obliki. Tako delajo samo lumpje brez ozira na primerek!

Prvič bodi konstatirano, da se je pričelo podeljevati nagrade upravnikom tedaj, ko je prevzel posle blagajnika Jože Cepuder. Isti Cepuder je letal lokrog odbornikov, naj mu vendar nagrado zvišajo, in bila mu je ta vedno premajhna, celo ko je neko leto dobil 400 K upravnine. Če Slomškarji pravijo, da je upravna krivična, naj pripisejo to krivico bivšemu blagajniku J. Cepudru, sedanjemu Slomškarju. Sedanja režija je manjša od prejšnjih let.

Drugič moramo konstatirati, da je v upravnini všteta selitev blagajne 43 K, račun položnice 10 K in dolg in sodni stroški Stanonika, ki ni ravno čedno ravnal proti društvu, o čemer bo vedel J. Cepuder več povedati. Njegov dolg je znašal skupno 62 K, ki jih je pa društvo zopet prejelo, kar je novi blagajnik tov. Furlan tudi na občnem zboru pojasnil.

In ti lopovi trosijo sedaj vedoma laž v svet!

Če povemo, da je Stanonik, ki je Slomškar, potem še ta dolg tajil in da se ga je šele sodnijsko prisililo do pripoznanja, potem lahko vse učiteljsko izprevidi — s kakimi ljudmi imamo opraviti!

Vloga „Glavne posojilnice“.

„Slovenec“ piše: „Bilanca je že nepravilna, ker so med aktiva vzeli pasivno vlogo „Glavne posojilnice“. Ljubljanske dekle so še pravočasno dvignile svoje vloge, le odbor „Vdovskega društva“ je toliko brezbržen bil, da bi bil pravočasno storil svojo dolžnost. Prav sigurno je, da pri tej vlogi izgubi „Vdovsko društvo“ najmanj 600 K.“

Ti lopovi namenoma trosijo laž med svet, ker blagajnik sam je na občnem zboru pojasnil sledeče:

Bilanca je bila sklenjena 31. decembra, kakor je delal tudi Cepuder, torej tedaj ko še ni bila „Glavna“ v konkurzu in se zatorej tudi te vloge ne more šteti med pasiva.

Drugič bodi povedano, da je bil tedaj še Jos. Cepuder blagajnik in je on nesel tudi to vlogo v „Glavno posojilnico“ na povabilo, da jo posojilnica obrestuje po 5% in da je potem voljna dati tudi kak prispevek „Vdovskemu društvu“. Torej je bilo očitjanje, kakor bi bil sedanji blagajnik in odbor kriv, da je pri „Glavni“ s to vlogo tako, podlo natolcevanje.

Odbor in blagajnik je storil vestno svojo dolžnost, ker je ta takoj šel v „Glavno“, ko je slišal prve glasove o polomu, a mu te vloge niso hoteli izplačati, ker večjih vlog niso več izplačevali nikomur. Napravil je takoj v „Glavni“

hrastovju v ponosne Dobravske šume. Čutil sem njih dih, dih življenja; saj jih še niso zapisali brezvestni tuji smrti, kot tiste tam gor v moji domovini, ki sem jih ljubil in jih še ljubim brezmejno. Sree mi je utripalo v koprenju po nečem, in duša je pričakovala mikov, ki bi provzročili trenutni dvig hladne dvocevke. Lahen pritisk, in plamen bi svignil v daljo ter objel temno senco, ki bi priplavala sem od Save. Plašno bi zbežale pasoce se srne z nezoranih njiv v lesove. Sree bi se umirilo, strast bi bila utešena.

O, duša, ali nisi zrla ljutih borb med Solncem in Nočjo, ne širne planjave v somraku, ne mlade Vesne v prvih zvončkah in trobenticah, v nežnih travnih bilkah in v napetih popkih jelševja?

O, duša, je li si zakrknila sama v sebe, da nisi slišala pritajenega šepeta Savskih valov, ki so ga prinašali prvi dihi mladoletja? Ali nisi slišala zadnjih odmevov večernih zvonov, ki so ti vsekdar prešinili z bolestno sentimentalnostjo? Nisi slišala zvonkega smeha mladih, življenjapolnih deklet in njih pesmi nagajivke, ki je veljala ljubljanim fantom?

„Kaj, kaj vprašas me zdaj!
Raj, raj piti mi daj!“

odpoved, knjižico pa vložil v „Mestno ljubljansko hranilnico“, da se knjižica že sedaj obrestuje in da izposluje „Mestna hranilnica“ zopetno dobitvev denarja — o čemer ni nobene dvoma.

Da bi pa modri Štrukelj povedal pred nekaj leti, da bo nastal polom v „Glavni“, bi ne vložili knjižice tja! Oslu pa niso vsegavedni.

Ostudno natolcevanje in obrekovanje pa je, da se laži, ki se jih je pojasnilo še na občnem zboru — trosi namenoma dalje.

Pripominjamo pa še, da isti „Slovenec“, ki tu prerokuje nam izgubo pri „Glavni“, trdi na drugem mestu, da ni mogoče pri „Glavni“ od vlog izgubiti niti vinarja!

Nalaganje denarja.

„Slovenec“ piše: „Dalje se je odboru po vsej pravici predbacivalo, da ni delal v smislu društvenih pravil, ker je dvignil denar iz „Kmetijske hranilnice“ in ga nalagal v „Hranilnico učiteljskega konvikta“, o kateri se pač ne more trditi, da bi bila tako varna, kakor „Kmetiska posojilnica“.“

To je podlo natolcevanje in gotovo bi ne bila tako varna, če bi bili taki „poštenjaki“ v njej kakor so naši voditelji Slomškarje. Sicer bo pa to že dokazal izkaz naraščanja društvenega imetja, o katerem bomo itak še govorili.

Naj pa še pripomnimo, da je prvi predlog za take ukrepe izšel od Slomškarja — pokojnega Primožiča.

Sebe tolčejo po zobeh! Na svojega mrliča pljujejo gladne hijene!

Deleži „Učiteljske tiskarne“.

„Slovenec“ piše: „Dokazalo se jim je, da denar vdov in sirot zlorabljajo celo v strankarske namene, ker so vtaknili v „Učiteljsko tiskarno“ 21.000 K. In to so deleži, ki porokujejo še najmanj z enkratno vsoto. Tedaj je v nevarnosti najmanj 42 tisoč kron.“

Banditje, falsifikatorji števil!

Povedalo se je na občnem zboru, da znašajo deleži le 20.000 K in da je 1000 K obresti, ki se dvignejo in porabijo za poplačevanje vdovam, in vi še vedno trosite namenoma laž v svet! Podlež, niste li slišali od blagajnika, da „Učiteljska tiskarna“ redno plačuje obresti od deležev, da so vse obresti označene v blagajniški knjigi, a še vedno trosite satansko laž v svet.

Ne veste li, da je bil rajni vaš Primožič tisti, torej Slomškar, ki je predlagal na občnem zboru, naj se vzame za 20.000 K deležev pri „Učiteljski tiskarni“?

In sedaj tolčete sebe po zobeh! Na svojega mrliča pljujejo gladne hijene!

Hranilni knjižici št. 22. in 31.

„Slovenec“ piše: „Dalje se jim je povedalo, da je [bilo že leta 1904. vloženih na knjižico št. 22 202 K, ki so do konca leta 1905. narasle na 210 K 71 v, a je potem ta knjižica v naslednjem letu popolnoma izginila iz bilance.“

In nisi slišala niti simfonije življenja, pesmi o večnomladi ljubezni, ki je vrela iz stotero ptičjih grl in katera te je vselej omamila ter te navdala s čuvstvom, na katerega si se vselej spomnila v težkih urah dvoma, meneč, da je to že samo vredno življenja?

O, duša, ali si prenehala celo misliti, ker nisi prišla do zaključka, da je iz solca in ljubezni vzkliklo vse to in tudi — ti?

A moja duša ni bila dovzetna za vse to. Ona ni razmišljala in čuvstvovala o tem, marveč je že z nervoznostjo pričakovala, da bi uničila to, kar sta ustvarila solnce in ljubezen. Zahotelo se ji je po krvi!

Kar je pridrvelo tik nad vrhovi mladega jelševja v divjem rajanju dvoje temnih kontur; telo mi je zdrhtelo, bliskovito je bila puška ob licu, in strel je planil v pozni somrak. Dva votla padca — dva kljunaca, in duša mi je bila mirna, in prost je bil polet njenih sil.

Obrnil sem korak proti domu v mehko marčevo noč, ne meneč se za to, da sem ubil s kruto roko dvoje življenj, veselečih se ljubezni v tistem, pomladnem večeru. Lovec!

Č.

Torej — kradli smo!

Gospoda, tedaj je bil še vaš pristaš — Slomškar Cepuder! — blagajnik in za njegovega blagajniškega poslovanja je izginila ta knjižica iz bilance, kako je izginila — to vam je pojasnil on sam na občnem zboru.

Sedaj ga imate med sabo, primite ga, nas pa pustite pri miru, ker nismo imeli s to knjižico nikakega opravka.

Pridržimo si pa pravico, da izpregovorimo še o podrobnostih, kako je postopal vaš blagajnik z „Elizabetno ustanovo“.

„Slovenec“ piše: „Dalje se je konstatiralo, da je zadružna knjižica št. 31, že par let enake vrednosti: leta 1909. — 210 K, leta 1910. istotako 210 K.“

Simulirate li prirojeno bebstvo? Ali se ni pojasnilo, da je ta zadružna (deležna) knjižica posojilnice, od katere se obrest porabijo, ker iz česa naj se plačujejo podpore vdovam — če ne iz obresti?! In to niso hranilne, temveč deležne obresti!

Zloba se vam vidi iz vsake besede, saj je vaš blagajnik postopal tako!

Inventar.

„Slovenec“ piše: „Tudi inventar je že par let enako vreden, dasi bi morali vendar praviloma odračunati najmanj deset odstotkov.“

Železna blagajna, ki je bila svoj čas vredna 200 K, se je sedaj že spravila na 150 K. Če bi odračunavali redno 10%, bi nazadnje ne imela blagajna sploh nikake vrednosti.

Do tega pa ni mogoče spraviti take blagajne, da ne bi bila ničesar vredna, četudi bi vsi Slomškarji butali s svojimi kamenitimi glavami ob njo noč in dan, ker vsaj železo bi obdržalo svojo vrednost, če se ne bi pri tem navzelo slomškarške duhovitosti in bi potem ne dobilo še večje vrednosti?

„Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta“.

„Slovenec“ piše: „Konstatiralo se je dalje, da je v „Hranilnici učiteljskega konvikta“ vloženih 77.000 K in da bi bila ta hranilnica že zdavnaj kaput; kajti vse druge vloge znašajo komaj 25.000 K. Vzdržuje se ta zavod tedaj samo s pomočjo denarja ubogih vdov in sirot.“

Slomškarški banditje, falsifikatorji števil, tatovi poštenega dela in imena!

Pisec teh infamnih laži še pogledal ni letnega računa „Hranilnice in posojilnice“, ker sklepom tega ima hranilnica 188.727 K 67 h skupnih hranilnih vlog; vloge „Vdovskega društva“ znašajo 77.301 K 32 h; torej je drugih vlog za 111.426 K 35 h, reci: **stoenajst tisoč 35 h** in ne 25.000 K, kakor podli natolcevalec piše v „Slovencu“! Če je to Štrukelj pisal, bomo odslej laž krstili z njegovim imenom!

Koliko je garancijske varnosti za hranilne vloge, pa razvidimo iz zadnjega računskega zaključka hranilnice, ki ga niso v stanu zavreči še tako podli Slomškarji, **ker je absolutno neovrgljiv.**

Naj le pogledajo podle duše Slomškarji v računski zaključek, v poročilo načelstva, o združnem poslovanju, odstavek 11., pa bodo takoj uvideli, kako podlo so natolcevali, kako satansko so lagali, ko so zbužali dvom, da ni garancijske varnosti pri posojilnici. Podli lažnivci in ponarejevalci števil!

Najboljše poročilo glede varnosti hranilnih vlog je pa to, da je razmerje lastnega imetja proti tujem 1:5, torej najugodnejše, kar se sploh da doseči in se upa naša posojilnica v tem oziru konkurirati z vsako drugo.

Pa naj se upa še kdo natolcevati glede varnosti vlog, vam posvetimo tako, da bode strmeli! Pri svinjah govorimo o umazanih rilih!

Najpodlejše je to, da se po krivici napada najpoštenejše ljudi, ljudi, ki v posojilnici delajo najskrbnejše z denarjem, ki se dan za dnem trudijo, ki uloženi denar z večjo previdnostjo obračajo — nego lasten denar. Trudijo se, da povzdignejo kredit, čast in ugled zavoda in sedaj pride podli človek in oskrunja pošteno ime njih, ki jim ne sega on niti do kolen.

Ni ga človeka, ki bi se njim upal dokazati niti za las nepošteno misli, kaj še denja!

Hujše dejanje od bogoskrunstva s tem započenjajo in to na podlagi proklamirane svoje krščanske vesti. Falotje! Najpodlejše „krščanske“ duše ste!

Nezaupnica.

„Slovenec“ piše: Na vse te nepravilnosti so se silne nerodno in nejasno zvižali, a razsodnih niso prepričali, zato se jim je od strani članov „Slomškove zveze“ izrekla nezaupnica in staval se je predlog, da se račun ne odobri, kar pa so seveda liberalni backi storili, ki še globoko tiče v sponah liberalnega terorizma.“

Iz kakšnih vzrokov se je predlagala nezaupnica in s kakšnimi banditi se je imelo napredno slovensko učiteljstvo v številu 40 proti 13 dne 18. aprila t. l. boriti — to smo namenoma postavili pred forum vsega slovenskega učiteljstva, da to izprevidi, kakšni so naši „krščanski“ učitelji kot orodje v rokah klerikalne stranke in „Slovenca“!

Politika.

„Slovenec“ piše: „Ko jim je tov. Štrukelj brusil v brk, da so „Vdovsko društvo“, ki bi moralo biti popolnoma izven stranke, zapeljali v političen vrtinec, da podpirajo z denarjem vdov in sirot najslabšo stranko in najpodlejše slovenska lista, je zahrumelo med prizadetimi, katerim pa so se člani „Slomškove zveze“ pomilovalno smejali.“

Konstatujemo le eno, da je dal tov. Černagaj v zapisnik, kar je notiral tudi zastopnik politične oblasti, da je Štrukelj bil prvi, ki je zanesel politiko v društvo in noben član „Slomškove zveze“ se ni upal temu oporekati.

Učiteljska grobnica.

„Slovenec“ piše: „Gangl se je vsajal nekaj radi učiteljskih plač, nakar pa se mu je zabrusilo, da je grobnica učiteljskih interesov v Frančiškanski ulici št. 8.“

Grobnica je za one, ki uganjajo taka falotstva kakor naši „Slomškarji“. Seveda, če bi bilo napredno učiteljstvo tako gospodarilo kakor razni Slomškarji — o njih bomo še govorili! — bi bila to grobnica, toda naše delo je pošteno, zato je pa to grobnica učiteljske Slomškarje. Nasprotno je pa tu ravno vstajenje in zmaga naprednega učiteljstva nad našimi stanovskimi propalicami in izdajicami.

Dan našega vstajenja, dan naše zmage nam bo prisiljal od tu! To si zapomnite, in če se zaklinjate vsi zoper nas, nas ne bode nikdar premagali, ampak sebe ob teh navalih — ubili!

Gangl ni o plačah zinil niti besede. Pač pa je rekel, da Štrukelj natolcuje in obrekuje. Štrukelj je te očitke molče spravil v žep.

Le poštenemu delu napoči dan zmage!

Leviti Jos. Cepudra.

„Slovenec“ piše: „Ko je vihar polegel, brali so jim levite tovariši Cepuder, Ravnikar, Slapšak, ki jim je dokazoval nevarne zveze s Celjsko zadružno zvezo, kar so liberalne buče prav nekako poparjeno poslušale. Že so se kolovodje bali, da se bodo nekateri njih pristaši zbudili, zato so hitro napeli svoje jezičke Jelenc, Črnagaj, Kecej — in kimavci so jim kimali.“

Najprej naj pojasnimo prav mirno, če bi morali izpremeniti pravila, kakor se je nasvetovalo, bi morali s tem plačevati ogromno davka, ki ga sedaj ne. Kdor torej želi dobro društvu, ne bo nikdar zahteval izpremembo pravil. Režijski stroški bi s tem davkom tako narastli, da bi društvo gotovo dospelo do krize in bi se morala znatno zvišati članarina.

Kar se pa tiče levitov Ravnikarja in Cepudra, naj nam posebno Cepuder verjame, da je šel z maslom na solnce in ne bomo sedaj pardonirali ničesar!

Volitve in zmaga!

„Slovenec“ piše: „Po dveinpolurnem zborovanju so se pričele volitve. Prešli pa so na to točko le z nasiljem, ker so nam prepredili nadaljno debatiranje, kar se je seveda zgodilo prvič in zadnjič. Volitve so pokazale, da so liberalci zmagovali počasi uničiti plemenito društvo. O, zaslepljeni! Bog Vam pomagaj!“

Povemo, da se je zgodilo podlo natolcevanje prvič in zadnjič in verujte nam, da bomo prihodnjič človeka, ki bo tako podlo natolceval kakor je sedaj Štrukelj, do besedno vrgli takoj ven iz dvorane, ker

spnovi v različnih jedeh in pijačah, oziroma kroženje krvi in alkohola po človeškem telesu. Predsednik predlaga, da se naprosi deželni odbor, da založi obe nazorili, kar se sprejme soglasno.

Po obedu v „Brezalkoholnih gostilni“ se je nadaljevalo zborovanje in je tu najprej poročal tov. J. Grad o temi: „Abstinenca izven šole“.

Dobro premišljen referat je bil sprejet s ploskanjem.

Pomenljiv stavek v njegovem sestavku je: „Odpustnike vpišimo v izobraževalna društva ter tudi tukaj nanje vplivajmo s poukom in lastnim zgledom!“

Končno je zborovalce prav temeljito seznanil tov. J. Slapšak o slovenski „Protialkoholni literaturi“ v svojem kaj preglednem poročilu.

Potem so bili izvoljeni okrajni zastopniki, ki naj agitirajo in delujejo za abstinenco med tovariši.

Odbor je sledeči: predsednik Julij Slapšak, nadučitelj v Vodicah na Gorenjskem; tajnica Angela Troštova, učiteljica ravnatelj. Odborniki: Štrukelj, Horvat, Grad, J. Novak in Terezija Kovačičeva.

Končal se je shod ob 4. uri popoldne v splošno zadovoljnost vseh navzočnikov.

Vsi smo bili prav dobre volje vzlic temu, da nismo izpili kapljice opojnih pijač.

Zato le v krog abstinentov ali treznikov in na delo za sveto protialkoholno stvar, kdor je dobre volje!

Vaš stari abstinents.

Urniki kontovelske šole v poletnem tečaju l. 1829.

(Donesek k zgodovini ljudske šole v tržaški okolici.)
Poroča Ferdo Plemič.

Prijateljska roka tovariša Frana Martelancea, voditelja ljudske šole v Proseku, mi je izročila v pogled menda najstarejši akt, ki ga hrani omenjena šola v svojem arhivu. Slovenski naslov tega nemško-slovenskega akta je: „Restalenje teh Ur poletnim Cursi 1829.“

Slovensko besedilo je seveda pisano v bohoričici; z nemškim itak nočem nadlegovati bralca. Ta čestitljiva listina je gotovo zanimiva, ker nam ilustruje takratne ljudskošolske razmere v naši tržaški okolici.

Podpisana sta pod ta urnik bržkone tedanjí kontovelski župnik (podpis nečitljiv) in Tomaso Fischer, „capellano“. Urnik pa je spi-

sala, in to jako čedno, tretja roka, bržkone učitelja-mežnarja, ki je v onih časih poučeval na tej farni trivialki in ki bržkone ni bil domačin, sodeč po posameznih izrazih in načinu pisave.

Glede šole, ki ji je veljal ta urnik, imam pripomniti, da je tržaška občina ustanovila ljudsko šolo za Prosek-Kontovel jedva l. 1854., kar pa seveda nikakor ne izključuje, da ne bi že dolgo let poprej živetarila kakšna farna trivialka v Kontovelju. Vsaj v Opčinah (dekanijski sedež) je obstojala taka šola že v letu 1798., tri druge okoliške šole (v Katinari, Barkovljah in Bazovici) so bile ustanovljene za francoske okupacije, škedenjska šola pa l. 1827.

Glede uradnega jezika je razvidno iz sledeče listine, da je bila nemščina [gospodujoči jezik v onih časih, bržkone tudi glavni predmet kontovelske trivialke, ona nemščina, ki je danes skoro brez vsakega sledu izginila iz tržaških šol. V poznejši dobi (razvidno iz aktov barkovljanske ljudske šole) so se listine, osobito zapiski o javnih izkušnjah, sestavljale ponekod edinole v slovenskem jeziku. To sicer v času, ko je imela še vedno duhovščina nadzorstvo ljudskih šol v svojih rokah. Od poznejših časov naprej pa je notranji uradni jezik naših okoliških šol italijanski. Tudi krajevne konference (vsaj v predmestju) se vodijo v italijanskem jeziku.

Na peticijo učit. osebja neke predmestne šole (Rojan) v minolem šol. letu (1909—10.), naj bi se ločile lokalne konference italijanskega in slovenskega oddelka iste šole ter naj bi se učiteljstvu poslednjega pripustilo slov. razpravni jezik, je občinska šolska oblast odgovorila, kolikor sem pač poučen), da pa se ne zabranjuje učitelju slov. oddelka razpravljati o pedagoškem vprašanju v slov. jeziku ako italijanskega ni dovolj zmožen. Zapiskniki pa naj se pišejo kakor dosedaj v ital. jeziku.

Toliko le mimogrede o uradnem jeziku naših okoliških ljudskih šol. Podrobnejše podatke si prihranim mogoče za poznejšo priliko.

Pripomnim še, da nemščina — nekoč glavni predmet — živetari le še na rojanski slovenski ljudski šoli kakor neobvezni predmet. Po gotovih glasovih soditi, pa jo menda nameravajo zopet uvesti (poleg ital. jezika!) kakor obvezni predmet na vseh naših ljudskih šolah v okolici. Koliko je resničnega na tem glasu, ne bi znal ravno povedati. Na vsak način zahteva stvar resnega preudarka.

Ne preostaja mi drugega nego podati sedaj obljubljeno „Restalenje teh Ur poletnim Cursi 1829.“

Dnewe	I. Class	Predpoldne			Popoldne		
		od 9 do 10	od 10 do 11	od 11 do 12	od 1 do 2	od 2 do 3	od 3 do 4
Pondelik	Sdoleni restalenje.	Katehet	Brat	S glave vzhit	Bustabe spoznat. Buhstabitrat	Regelze zhes taista	Pojet
	Sgorni restalenje.	—	Katechismus	tajistu	Brat	do.	Musko
Tork	Sd. R.	—	Pisat in tu popraulat	Potihu Brat	v Nemški Sprahi se mujat	—	—
	Sg. R.	Katehet	Brat	sprashanje is branga	lepu Pisanje	—	—
Sreda	Sd. R.	Katechismus repetirat	—	v Sprahi se mujat	Buchstabe spoznat, buhstabirrat	Dolshnosti tih Podlosch-nih	Pojet
	Sg. R.	—	Sprahounik	—	Brat	—	Musko
Zhetertik	Sd. R.	Katehet	Katechismus brat	S glave Raitat	—	—	—
	Sg. R.	—	S glave se vuzhit	S ziframi raitat	—	—	—
Petek	Sd. R.	—	Pisat	Popraulat	Pisat	Buchstabirrat	—
	Sg. R.	Katehet	Buchstabitrat	Sprahounik meihen	Dietando	Pisano popraulat	—
Sabotha	Sd. R.	—	Brat	S glave raitenge	Buhstabitrat	Ministranz	Pojet
	Sd. R.	Evangelium	Branje is Evangelia	Ziframi raitat	Brat	do.	Musko
Nedela	Nedelske Shularije	Pridiga	Sveta Masha	—	Brat	Pisat	Raitat

Iz tega je razvidno:

1. Trivialka je bila enorazrednica z dvema oddelkoma in nedeljsko šolo.
2. Šolmašter in učenci so bili dobro upreženi; „mujali“ so se v spodnjem oddelku 27 ted. ur, v zgornjem 28 ted. ur, v nedeljski šoli 5 ur.
3. Glavni predmeti so bili pač verouk in nemščina. Glasbi je bilo določenih 6 tedenskih ur.
4. „Sakrosanten“ dan je bil četrtek popoldne.

In mogoče se razvidi še drugega marsikaj, kar zasledujemo tudi na raznih trivialkah istih časov.

Dakako je bila kontovelska šola — kakor tudi druge v oni dobi — pod duhovskim nadzorstvom. Zanimiv je predmet: „Dolshnosti tih Podlosch-nih“, reminiscenca uredbe francoskih ljudskih šol, embrijo današnjega zgodovinskega pouka.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

„Jubilejska samopomoč“. Dne 20. sušca 1911 je umrl član Pavle Šile. Ge. vdovi sem izplačal postavni delež. Vsem članom sem razposlal položnice, ali odzvala se je dosedaj komaj polovica. Prosim, da se takoj vplačajo vsi zastanki, da bo zopet red v knjigah. Članov je sedaj 235, pa bi jih bilo lahko 400.

Predsednik.

Iz zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegete za letošnjo glavno skupščino sta dalje izvolili:

II. Ljubljansko učiteljsko društvo: 3. Iv. Dimnik, 4. Jakob Furlan, 5. Fran Marolt, 6. Vendelin Sadar, učitelji v Ljubljani.

III. Tolminsko učiteljsko društvo: 7. Josip Rakovšek, nadučitelj — Sv. Lucija; 8. Fr. Ločniškar, učitelj — Logje-Robidišče pri Breginju; 9. Albin Miklavčič, učitelj — Kobarid; 10. Ivan Matelič, učitelj — Sužid pri Kobaridu; 11. Ivan Grželj, učitelj — Volče pri Tolminu; 12. Justina Silič, učiteljica — Drežnica pri Kobaridu; 13. Marica Perin, učiteljica — Grahovo ob Bači.

Prosimo še druga Zavezina društva, da nam nemudoma prijavijo delegete in vrnejo „Društvene izkaze“.

Referate za glavno skupščino so dalje prijavili:

1. Delo kot vzgojno sredstvo, šole delavnice in Mannheimski sistem. Poročevalec gosp. Henrik Schreiner, c. kr. učit. ravnatelj v Mariboru.

2. Slovensko šolstvo v Trstu. Poročevalec Ferdo pl. Kleinmayer.

3. Nekaj misli o reformi učiteljske organizacije. Poročevalec Fran Marinček.

Za vodstvo „Zaveze“:

L. Jelenc.

Kranjsko.

Občni zbor „Narodne šole“ se je vršil v torek, dne 18. aprila 1911 v „Narodnem domu“ ob 9. uri popoldne.

Mesto obolelega predsednika tov. Anton Razingerja je otvoril zborovanje njega namestnik tov. Jakob Dimnik.

Sprejme se tajnikovo in blagajnikovo poročilo z nekaterimi opazkami od strani tov. Josipa Cepudra.

Na predlog tovariša Ivana Schmeideka se izvoli stari odbor, ki se je konstituiral tako-le: Anton Razinger kot predsednik, Jakob Dimnik njega namestnikom, Fran Galé tajnikom, Alojzij Kecejl blagajnikom. Ostali tovariši in sicer Jakob Furlan, Gregorin Josip, Likar Janko, Režek Jurij in Trost Franc Ks. odbornikom. Kot pregledniki računov pa tovariši Janez Levec, Vendelin Sadar in Luka Jelenc.

Predsednik se zahvali navzočim tovarišem za obilno udeležbo ter zaključí zborovanje.

Učiteljsko društvo za okraj Novo mesto je zborovalo v nedeljo, dne 2. aprila, v Novem mestu. Na zborovanju je predaval preiskovalni sodnik g. Kuder o § 420. kaz. zakona. Taka predavanja so jako važna, zakaj so slučajji, v katerih si učitelj ne more predočiti, kako daleč sme učenca v izrednih slučajih kaznovati. Predavanje je vsem dobrodošlo, zato bodi tem potom gosp. preiskovalnemu sodniku, odkritosrčnemu prijatelju učiteljstva, izrečena najiskrenejša hvala za njegov trud!

Predaval je še tovariš Zagore iz Bele Cerkve: „Mladina in alkohol“. Tudi ta referat je bil skrbno sestavljen.

Delegatom za glavno zborovanje Zaveze se izvolijo tov. Marok in gdč. Bantanova in Veretova.

Postojnsko okrajno učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor na Razdrtem v četrtek, 4. maja t. l., ob pol 3. pop. z običajnim dnevnim redom. Poleg tega predava vodja gluho-nemnice v Ljubljani tov. Grm o temi: „Kako je ravnati z naglušimi in kako odpravljati izgovorne napake“.

Tovariš ravnatelj Brinar nam razkaže skioptikon ter obenem poroča: „Onjega uporabi pri pouku“.

Tovariš Vinko Zaletel nam končno prečita utemeljene teze o temi: „Kako deluj moderná šola za telesni razvoj mladine“.

Dragi tovariši in cenjene tovarišice! Odbor se je potrudil, nuditi Vam čim največ aktualnega; zato vabi in opravičeno pričakuje, da se tega našega strogo učiteljskega zborovanja udeležite polnoštevilno.

Torej na veselo snidenje!

Odbor.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani je imelo svoj občni zbor za upravno leto 1910. dne 18. aprila t. l. v „Narodnem domu“.

Predsednik Juraj Režek otvori ob 10. uri zborovanje s presrečnim pozdravom ter konstatuje sklepčnost. Spominja se tudi umrlih članov in pozove navzočnike, da se dvignejo s sedežev v znak sožalja in počesčenja njihovega spomina, kar se tudi zgodi. Pozivlja člane, da jim bodi skrb in blagor za društvo vedno pri sreju.

Ko imenuje overovateljem zapisnika Fr. Črnagoja in Vendelina Sadarja, predstavi oblastvenega zastopnika, policijskega komisarja Fr. Šviglja, pozove tajnika, da poroča o društvenem poslovanju.

Iz tajnikovega poročila povzamemo, da je k društvu pristopilo 5 udov, 3 so izstopili, 3 pa umrli. Koncem leta je imelo društvo 110 udov in je podpiralo 35 vdov in 34 sirot. Vsled naraščanja vdov in sirot se društvo zelo obremenjuje. Končno prosi zborovalce, naj bi tudi v prihodnje požrtvovalno podpirali društvo najblajšega namena.

Blagajnik Jakob Furlan poroča o računskem sklepu, proračunu in bilanci.

O tej točki se je razvila obsežna debata, v kateri so se kritikovali razni postavki računa in so se zahtevala pojasnila. Debate so se udeležili Jos. Cepuder, Julij Slapšak, Jernej Ravnikar in Ivan Štrukelj; slednji je zašel celo na politično polje z izjavo, da so z denarjem vdov in sirot podpira najslabša politična stranka in najslabši list v deželi. Predsednik strogo opozarja govornika, da naše društvo ni politično ter da bo vsakemu vzel besedo, ki bi se drznil prekrachiti delokrog pravil. Na izvajanja, da denar ni varno naložen, omenja predsednik, da se je nalagal po sklepih občnih zborov.

L. Jeleec in Jakob Dimnik sta pojasnila gmotno stanje „Učiteljske tiskarne“; slednji je izjavil kot načelnik nadzorstva, da presegajo aktiva za 75.000 K pasiva.

Tajnik Kecejl odgovarja Štrukelju rekoč: Denar mora biti glasom pravil ne samo varno, ampak tudi dobro naložen. Od l. 1898. do 1904. se je društveno premoženje sukalo med 110.000—113.000 K; v l. 1905. pa se je dvignilo vsled prenosa v zavode z večjo obrestno mero na 115.000 K, v l. 1907. pa vsled dedščine po pok. Jos. Travnu (nad 8000 kron) na 126.000; danes pa znaša društvena imovina nad 127.000 K. Glede varnosti pri stanovskem denarnem zavodu pa izjavlja, da se sme vzeti le toliko hranilnih vlog, kolikor znašajo podpisani deleži. Ker poleg te varnosti zavod prav dobro funkcijonira, je izguba izključena. Najbolj dvomljiva vloga 1696 K 60 h v Glavni hranilnici tudi ne bo izgubljena, kar je pojasnil ob roki „Zadruga“ št. 4. t. l.

Ko je Fr. Črnagoj podal nekatera pojasnila glede nagrad in poudaril, da se je društveno premoženje faktično dvignilo, izjavlja poročevalec Jakob Furlan: Številkam, katere je bral Štrukelj, ne more ugovarjati, ker ono, kar so drugi sestavili in občni zbori že preje odobrili, ne more biti preporna točka današnjega zborovanja. Vloga pri Glavni hranilnici je pravilno izkazana, ker 31. decembra 1910. ta zavod še ni bil v konkurzu. Odločno tudi izjavlja, da je račun popolnoma pravilen. Prosi pa: a) Vsak ud naj pošilja udnino po položnici in naj zanjo pridene 10 h.

b) Pridobivajo naj se novi člani.

c) Udje, ki imajo priliko občevarati s po društvu podpiranimi vdovami, naj jih pouče, da so vse govorice o gmotnem propadanju društva neresnične; tem načinom naj se rešijo mučnih skrbi, katere so jim povzročili brezvestni obrekovalci.

Julija Slapšaka predlogi: a) odpovedo naj se deleži „Učiteljski tiskarni“; b) hranilna vloga v „Kmetijski posojilnici“ naj se dvigne in drugod varno naloži; c) denar iz „Hran. in pos. Učit. konvikta“ naj se dvigne le v tem slučaju, ako bi ne marala pristopiti „Zadružni Zvezi“ v Ljubljani; so se vsi odklonili. Zanje je bilo 13, proti pa 40 glasov.

Računski sklep se odobri z veliko večino. Imenovan pregledovalec računa izjavlja Fr. Gale, da so račune natančno pregledali in jih našli v vzornem redu. Poročevalec predlaga, da se da odboru in blagajniku absolutorij, kar se je z veliko večino sprejelo.

Izvoljeni so bili: Predsednikom Juraj Režek, blagajnikom Jakob Furlan, odbornikom: Fran Črnagoj, Jakob Dimnik, Josip Gregorin, Luka Jelenc, Alojzij Kecejl, Anton Likozar in Janko Žirovnik; pregledovalcem računov pa: Fran Gale, Fran Marolt in Vendelin Sadar.

on ne spada v družbo poštenj-
kov. Isto se zna zgoditi Ravnikarju, čeprav
je poslanec, saj je sam izjavil, da mu ni mari
učiteljskih interesov! To ad notam! Nasilneži
naj ne govore o nasilju!

Kar se pa tiče uprave društva, pa pre-
idimo do številk, in sicer je bilo leta:

1905.	22	v	d	4230	K	in	17	sirot	778	K
1906.	22	"	"	4525	"	"	15	"	794	"
1907.	22	"	"	4480	"	"	12	"	630	"
1908.	29	"	"	4783	"	"	13	"	740	"
1909.	32	"	"	5704	"	"	30	"	1456	"
1910.	35	"	"	6103	"	"	34	"	2060	"

Kdor torej pregleda gorenjo tabelo, mora
uvideti, da je v teh letih število vdov naraslo
od 22 na 35, torej za 13 več, in število sirot
od 17 na 34, torej za 17 več. Tako močno
so se torej morale pomnožiti podpore, in naj
bi bil ta ali oni odbor, nastati je morala kriza
zaradi naraščanja vsote, ki se je morala iz-
plačati.

Banditje so torej oni, ki trdijo, da je
krizo povzročil odbor!

Da pa odbor skrbi za povzdigo društva
in naraščanje imetja, nam dokazujejo sledeče
številk:

Leta 1904.	je bilo imetja	113.643-60	K
" 1905.	"	115.715-63	"
" 1906.	"	116.215-63	"
" 1907.	"	126.488-98	"
" 1908.	"	127.814-20	"
" 1909.	"	127.767-78	"
" 1910.	"	127.412-10	"

Če bi torej odbor ne skrbel, da se je
osnovni kapital tako plodonosno nalagal in
množil, bi bila danes neizogibna prav huda
kriza. Le odboru gre torej v tem oziru pri-
znanje, da se je v kljub visokim podporam
množil osnovni kapital.

Da pa je v letu 1909. nekoliko padlo, je
krivo to, da je naraslo število podpiranih vdov
in sirot, kar nam izkazuje gorenja tabela. Za-
torej je bilo potreba pokriti primanjkljaj
46 K 42 h in istotako za leto 1910. —
355 K 68 h.

Naj se pa izognemo vsakemu namiga-
vanju k nepoštenemu navajanju, zato povemo tudi,
da je leta 1907. pripisano tudi Travnovo vo-
lilo, da se ne bode reklo, da se lastimo tuje
zasluge.

Naše delo je odkrito in pošteno, zato se
tudi javnosti ne bojimo!

Ponavljamo: če bi se odbor tako vestno
ne trudil, da je tako znatno zvišal osnovni ka-
pital, da ga je kar najvišje nalagal, bi nastopila
danes huda kriza.

Prepričani smo pa, da smo izšli iz boja
podlega natolečevanja polni zmage, nabolj pa v
moralnem oziru, ker ne o madeževano
je naše pošteno ime, ne oskru-
njeno je naše pošteno investno
delo.

Osramočeni so pa skrunilci poštenosti
pred vsem slovenskim učiteljstvom; osramočene
so propalice našega stanu, oni Slomškarji, ki
so nam očitali nepošteno poslovanje in fasifi-
kacijo bilance!

Sedaj pa naši leviti!

Slomškarji so oni, ki sami zvišujejo na-
grade! Slomškarji so oni, ki tajijo dolg pred
sodnijo, dokler se jim ta ne dokaže. Slom-
škarji so oni, ki ne vpisujejo popolnih vsot v
blagajniške knjige in jih vplačajo in vpišejo
še le potem, ko se jih tirja in prisili v to.
Slomškarji so oni, ki posojujejo denar brez
vednosti odbora, torej postopajo nepošteno!
Slomškarji so oni, ki prejmejo dvojno pristop-
nino, a ne vrnejo enega dela prej, nego se jih
v to prisili, ki se jim ne smilijo vdove in ne
sirote, katere hočejo takorekoč oguljufati! Slom-
škarji so oni, ki sumljivo vodijo račune in
opravljajo blagajniško knjigo. Slomškarji so oni,
ki proti sklepom odbora samovoljno prepisujejo
hranilne knjizice, da potem „izginjajo iz
bilanc“.

Še več bomo povedali, če nas bode te
gnali v to!

**Pripravljani smo pa vse vsak čas do-
kazati!**

Nepoštenjaki ste!

Koljite se med seboj!

Koljite se med seboj, mi se ne bomo več
klali z vami, ampak bomo stopali preko vas in
vaše besede ne bodo onečasšale naših vrst —
niti vaši zgledi ne bodo oskru-
njali naše časti!

Kadar bo dovolj prepo-
tence, vas pomečemo ven tudi
iz gospodarskih organizacij!

„Slovenec“ in resnica.

„Slavno uredništvo „Slovenca“ v Ljub-
ljani. Sklicuje na tiskovni zakon prosim, da
priobčite v „Slovenca“ glede na njegovo no-
tico „Kdo podpira „Jutro“?“, ki je stala med
„Ljubljanskimi novicami“ v št. 85, dne 13.
aprila t. l., sledeči popravek: Ni res, da je
upravni svet „Učiteljske tiskarne“ kdaj izjavil,
da fondi „Konvikta“ in „Vdovskega zaklada“
nesejo tiskarni „ne vemo že kolike obresti“.
Res pa je, da je upravni svet „Učiteljske ti-
skarne“ izjavil, da se denar „Konvikta“ in
„Vdovskega društva“ v „Učiteljski tiskarni“
obrestuje po 5 odstotkov, torej bolje nego v
kaki drugi hranilnici. — Za upravni svet „Uči-
teljske tiskarne“ v Ljubljani, dne 14. aprila
1911. — L. Jelenc, predsednik. — Koliko je
ta najnovejši produkt gospoda Luke vreden, se
razvidi iz današnjega poročila o obnem zboru
„Vdovskega društva“, katerega naj vsak na-
tančno prebere in bo videl, da se „Vdovsko
društvo“, kojega denar je naložen v „Uči-
teljski tiskarni“, tako obre-
stuje, da izkazuje bilanca de-
ficit in so mnogi učitelji na včerajšem
obnem zboru izrekli odboru tega društva ne-
zaupanje! Denar učiteljskih vdov in sirot je
izgubljen, požrlo ga je „Jutro“ in Luka Jelenc
naj popravlja, kolikor hoče. Popravki Luka Je-
lenc niso vredni ene fige.“

To poročilo je bilo v „Slovenca“ isti dan,
kakor infamni falsifikat o obnem zboru „Vdov-
skega društva“. Iz tega se da sklepati, da
„Slovenčevi“ uredniki še ne vedo koliko masla
imajo naši Slomškarji na glavi in kako vero-
dostojna so njih poročila. Slomškar Cepuder
bo vedel povedati, da je tiskarna vedno redno
plačevala obresti. Da jih pa plačuje še sedaj,
je najboljši dokaz to, da Slomškarji sami že
navajajo 1000 K obresti poleg 20.000 K deležnih
vlog. Da bi tiskarna povzročila krizo v „Vdov-
skem društvu“, je podla laž in to laž vsakdo
lahko jasno razvidi iz številk v našem današ-
njem uvodnem poročilu — postavka „Volitve
in zmaga!“

Nuna in kanarček.

Prešeren je pel: „Le celico najno za-
priva, prostosti sveta ne želiva!“ — Škof
Jeglič pa poje: „Le celice svoje odprite, za
S. L. S. v boj pohitite!“ — In res so se dne
23. t. m. udeležile Uršulinke v Ljubljani ob-
činskih volitev, da pomagajo s svojimi glasovi
do zmage stranki, ki kandidira tudi dva ka-
toliška moža, ki ju državno pravdnštvo pre-
ganja zaradi — sleparij! Tako so umazani
politiški valovi udarili ob zapah kloštrske porte
in brizgnili blatne pene v svetost samostan-
skega življenja! Kaj so s tem klerikaleci do-
segli, naj premišljajo sami! Mi hočemo po-
vedati nekaj drugega: V Ljubljani govore, da
je ležal na smrtni postelji oče-učitelj, ki mu je
bila hči Uršulinka. Umirajoči oče je želel še
enkrat videti svojega otroka. Toda tej je ob-
ljuba branila stopiti iz samostana k smrtni
postelji očetovi. Sedaj pa ni nobeni nuni bran-
ila nobena sveta obljuba na volišče! Ljudje
se sedaj izprašujejo: Kaj je več, ali IV. božja
zapoved ali politika? — Škof Jeglič je gotovo
prepričan, da je tako postopanje veri samo v
korist! —

Ker smo ravno pri kloštru, se spominjamo
te-le dogodbe: V škofjeloškem ženskem sa-
mostanu je živela pobožna nuna, ki je bila
teta nekega sedanjega klerikalnega odličnjaka.
Ta tedanji ateist je nekoč svojo teto obiskal,
in ta ga je pozdravila z lepim krščanskim po-
zdravom: „Gelobt sei Jesus Christus!“ —
„Ach, was, Gelobt sei Jesus Christus!“ odvrne
nečak, „haben Sie nichts, um meinen Magen
zu stärken?“ — In pobožna teta nuna, kakor
je bila dobrega srca, gre in prinese svojemu
vernemu nečaku stekleničico dobre pijače —
bržkone je bil kak „Klostergeist“. In sedanji
klerikalni odličnjak prime steklenico s pleme-
nito, želodec okrepčujočo vsebino, jo dvigne
visoko v zrak in vzklikne: „Jetzt aber —
gelobt sei Jesus Christus!“

Koliko je resnice na tej značilni dogo-
dici, o tem bi morda vedel kaj več povedati
— dr. Ivan Šušteršič!

Politika in šola.

Stokrat smo že rekli, da mora politika
od in iz šole stran. Tudi klerikaleci čivkajo
tako, kadar jim to kaže. Na velikonočni po-

nedeljek popoldne pa so v šoli na Rud-
niku pod Ljubljano priredili volilni shod,
kakor ga je začetkom oktobra priredil dr.
Lampe v šoli v Beli cerkvi pri Novem mestu.
Tako-le si mislijo: Če smemo politiko uganjati
v cerkvi, zakaj bi je ne smeli v šoli? Ampak
samo mi! — Na Rudniku je tudi Slomškar
Vodè delal tako vodo, da bo v najkrajšem
času poplavlila vse naprednjake! Hej, da se
kak napreden učitelj spozabi tako daleč!
Lampe bi zanj lastnoročno iztesal vislice,
dobrepolski štrukelj pa bi mu s svojimi zna-
nimi noži rezal jermene iz kože. Najbrže bi
ga Nepomuški Jeglič za nameček še malo
podenunciral pri gospodu nadzorniku, Ravnika-
r bi pa ne potrdil bilance njegovega živ-
ljenja. Tako bi prišel kar naravnost iz šole na
vislice, z vislic pod nož, izpod noža pa mimo
denuncijanta in nepotrjenih računov naravnost
hudiču pod lačni zob!

Na vsak način pa je dobro, da si za-
pomnimo v šoli politikujočega Vodeta, ki je
hotel na obnem zboru „Vdovskega društva“
celo glasovati, čeprav še član ni! Že je bila
roka v zraku, ampak — pravično oko ga
gleda, beseda zagrmí — roka izgine...
Preveč obzirni smo! Zakaj pa „Slovenec“ tega
ne pove?

Občinske volitve v Ljubljani.

V novi občinski svet v Ljubljani sta iz-
voljena od napredne stranke tovariša Jakob
Dimnik in Anton Likozar. — Klerika-
leci niso spravili v občinski svet nobenega
Slomškarja. Najbrže jih je sram in se boje,
da ne bi „značajni“ Jeglič provociral kakega
škandala. Ako bi imeli v občinskem svetu tudi
denunciantski odsek, bi bil lahko Ne-
pomuški njegov predsednik in stalni referent.
Dokler pa takega odseka ni, je res najbolj
pametno, kar so mogli storiti, da so klerikaleci
pustili Jegliča na cedilu. [Brez skrbi ga lahko
prepuste nam. Mi ga bomo že tako obdelali,
da se bo smilil — samemu sebi. Za danes
priporočamo klerikalcem, naj pošiljajo svojega
hlapea delat pokoro na Cepudrov grob! Ampak
prej zazeleni na tem grobu suha palica, nego
bo očiščena Jegličeva vest! Ta ga bo zgrizla
do večnosti, ako ima kaj vere vanjo!]

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Odborova seja.

Predsedništvo sklicuje na dan 7. maja
1911 dopoldne odborovo sejo v Celje. Obrav-
navati bo marsikatero aktualne stanovske za-
deve. Precizirati pa hočemo tudi stališče
slovenskega štajerskega učiteljstva na-
pram državnozbor-
skim volitvam.

Tozadevne predloge, nasvete in želje je
poslati predsedniku in se bo o njih v seji raz-
pravljalo. Izrazite svoja mnenja, ki se bodo
upoštevala pa možnosti. Posamezna učiteljska
društva naj ne zavzemajo glede omenjenih
volitev svojih stališč, ker se ne smejo po pra-
vilih pečati s političnimi zadevami, pač pa sme
to „Zveza“. Glej pravila § II. — 3!

Počitniški tečaj.

Dobili smo že od večih tovarišev in to-
varišic vprašanja, če se vrši letos „Počitniški
tečaj v Mariboru“ in kdaj.

Na to naznanjamo, da letos ne bo „Po-
čitniškega tečaja“, in to zaradi tega ne, ker
je letos potovanje o počitnicah
na vzporedu.

Priporočamo onim, ki so bolje situirani,
da potujejo v Dalmacijo in Bosno z izletom
„Slov. Š. Matice“ pod vodstvom ravnatelja g.
Schreinerja. Kdor pa ne zmore za to poto-
vanje dovolj belih kronic, naj pa se pridruži
potovalcem v Savinjske planine.

O obeh počitniških potovanjih glej veli-
konočno število „Učiteljskega Tovariša“!

Pozor, okrajna učiteljska društva!

Z ozirom na § VI. — 1, pozivljamo, da
se predsedništvu do konca vel. travna vsako
leto mora poslati imenik društvenikov. Vposlati
je letni donesek tudi do omenjenega časa na-
šemu blagajniku.

§ VI. — 3 pravi: „Vsako Zvezno dru-
štvo mora Zvezi prijaviti svoj vsakokratni od-
bor koj po njega izvolitvi.“

Ker nekatera društva to opuščajo, pro-
simo njih predsedstva, da tozadevno potrebno
ukrenejo!

Prvi protialkoholni shod učiteljev.

Ta shod se je vršil v Ljubljani (Mestni
dom) dne 12. aprila 1911. ob precejšnji ude-
ležbi učiteljev abstinentov in drugih tovarišev,
ki so prihiteli iz vse Slovenije izveniši Koroške.

Zborovanje je trajalo s kratkim presled-
kom od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

Referati so bili vseskoz izborni in teme-
ljiti, debata mestoma jako živahna.

Predsedoval je tov. J. Slapšák, ki je po
precej dolgem pozdravnem govoru otvoril
zborovanje, pozdravivši predvsem predstojnika
„Treznostne družbe za Kranjsko“, g. župnika
J. Kalana. Ta je potem še posebe pozdravil
zborovalce ter izrazil veselje nad toliko udeležbo.

Za tem je podal predsednik namesto
tajnice poročilo o dosedanjem delovanju „Proti-
alkolne učiteljske zveze“, ki je bilo soglasno
z odobravanjem sprejeto.

Po referatu tov. J. Novaka „Abstinen-
ca med učiteljstvom“ se je
razvilo mnogo debatiranja o vprašanju, ali se
naj učiteljstvo zdrži tudi kajenja. Tov. Le-
gat je namreč prav ostro kritikoval, da se
učiteljstvo zavzema za protialkoholno delovanje,
medtem ko se proti nikotinu — še večjemu
zlu — ničesar ne stori.

Proti temu se je najprej konstatiralo, da
ni nikotin, ampak alkohol hujše zlo za našo
mladino.

Dalje se je sklenilo, da nima nihče kaj
ugovarjati, če deluje učitelj obenem tudi proti
nikotinu ter je to le odobravati.

Jako umestno je pripomnil končno žup-
nik Kalan, da je alkohol že sam zase zadosti
strašen sovražnik, proti kateremu je treba na-
peti vse moči.

Na to je referiral tov. Horvat (Zagorje
na Notranjskem) o temi: Abstinenca v
šoli, in sicer a) Organizacija šol-
larjev. Precej koščljivo vprašanje se je vse-
splošno razmotrilo in so bile sprejete sledeče
teze:

1. Alkoholizem je za človeštvo
najhujše zlo, ker se zaradi njega do-
gajajo najstrašnejše pregrehe.

2. Da se prepreči ali vsaj zmanjša
to zlo med šolsko mladino, je pokli-
cano učiteljstvo, da deluje proti njemu z vsemi
dopustnimi sredstvi, ki so zlasti ta-le:

a) poučevanje staršev in sploh
odraslih pri roditeljskih sestankih
in osebno, da se starše seznani o strašnih
posledicah alkoholizma zlasti z ozirom na
vzgojo otrok v domači hiši v pred-
šolski dobi;

b) preprost pouk otrok v šoli v
1. in 2. šolskem letu ter opominjevanje, po-
hvala in obdarovanje zdržnih šolarjev s pri-
mernimi podobizami; svarilo in kazni za
žganje pitja, kajenje in premnogo uživanje vina;

c) slab zgled telesno zaostalega, za-
nemarnega otroka v šolski občini;

d) dober zgled učiteljev in
njegove rodovine;

e) od 3. šolskega leta dalje vpiso-
vanje popolnih abstinentov šol-
larjev (to so oni, ki se zdržijo poleg opoj-
nih pijač tudi kajenja) v „Zlato knjigo šolske
občine“, ki je seveda neoficialna;

f) pouk otrok v najvišjih dveh
šolskih letih o škodljivem vplivu alkohola in
nikotina na človeški organizem in po tem (ko-
likor je pač mogoče v šoli) o strašnih posle-
dicah za človeško družbo;

g) obdaritev otrok s primernimi
knjižicami protialkolne vsebine.

3. Nasprotniki protialkoholnega
delovanja so gostilničarji, pijanci in njihovi
otroci ter učitelji, ki se sicer vpišejo kot ab-
stinenti, oziroma trezniki, pa svojo zavezo pri
prvi priliki „prelomijo“.

4. Deželni šolski svet se naprosi, da na-
roči šolskim voditeljem obravnavati pri krajnih
učiteljskih konferencah o točki „Abstinenca
šolarjev“.

5. Večkrat naj se vršijo temeljita pre-
davanja pri okrajnih učiteljskih konferencah in
posebno na učiteljskem, kjer naj se sploh po-
izkuša pridobiti čim največ abstinentov.

Kot tretji poročevalec je nastopil tov.
Petrič iz Naklega, ki je izvrstno rešil svojo
nalogo „Učena snov“. Podal nam je pre-
mnogo sestavkov iz šolskih knjig in drugih
navodil, kako uspešno in temeljito poučevati
šolarje o škodljivosti alkohola.

Pokazal je tudi svoji lastnoročno izdelani
sliki, ki nazorno pojasnjujeta množino redilnih

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj. Pevska vaja se dne 27. aprila t. l. iz umevnih razlogov ni vršila; zato pa bo prihodnja pevska vaja v četrtek, dne 4. majnika t. l., ob 1. uri pop. v okoliški šoli v Celju. Za takrat pač prosimo točne in polnoštevilne udeležbe!

Učiteljsko Ptujsko okraja obišče v četrtek, dne 4. maja, tovariše in tovarišice Celjskega učit. društva.

Vzpored: Ob 7-32 zjutraj z vlakom iz Ptuja, ob 10. uri zjutraj prihod v Grobelno, obisk kmetijske šole v Št. Jurju.

Ob 12-12 z vlakom v Štore, ogledovanje tvornice. Ob 2. sestanek s člani Celjskega učiteljskega društva in skupen obed.

Ob 5-47 zvečer z vlakom domov.

Cenjene tovarišice in tovariše, ki se nameravajo tega izleta udeležiti, vljudo prosimo, prijaviti nemudoma število udeležnikov tovarišu Ogorelcu, ki bo izposloval znižane cene pri železnici, če se zgledi najmanj 50 oseb.

Pokažimo konči tokrat, da je Učiteljsko društvo za Ptujski okraj največje na Spodnjem Štajerju!

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje dne 4. maja t. l. ob 10. uri. Dnevni red je obširen in važen. Med točkami je tudi poročilo o enketi za uravnavo učiteljskih plač.

Polnoštevilne udeležbe se nadeja o d b o r.

Učiteljsko društvo za Ptujski okraj je zborovalo 6. aprila v okoliški šoli ob deseti uri. Najprej je pozdravil predsednik navzoče in konstatiral sklepčnost. (Upajmo, da bo vprihodnje udeležba tolika, da bo lahko izostalo nepotrebno konstatiranje sklepčnosti!) Nato je pozdravil novodošlega udeleženca Vekoslava Selinskega in mu izročil besedo. Govornik je poudarjal v uvodu svojega govora veliko važnost etike, posebno za ljudskošolskega učitelja. Nato je podal zgodovinski razvoj. Naglašal je nadalje, da se moramo dobro seznaniti z religijo, s pravom, sociologijo in splošno filozofijo, če hočemo pojmovati etiko. Slednjič je še govoril o sočustvu, čustvu za poštenje, čednosti, dolžnostih do samega sebe in drugih, ljubezni, hvali in pieteti in končal z besedami: „Če sem dosegel s svojim govorom to, da se bodo začeli učitelji bolj zanimati za ta prevažni predmet, sem dosegel vse, kar sem nameraval doseči.“

Končno smo razpravljali o izletu in sklenili obiskati kmetijsko šolo v Št. Jurju ob južni železnici in tvornico v Štoreh. Ker ni bilo drugih posebnosti, se je ob 12. uri zborovanje zaključilo.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima v nedeljo, dne 7. maja t. l. v šoli na Vidmu svoje redno zborovanje.

Pričetek točno ob pol 11. uri dop. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Volitev delegatov za letošnjo glavno skupščino „Zaveze“ v Trstu. 4. Razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih (Pečnik, Tomič, Zechner). 5. Poročilo zastopnikov v okrajnem šolskem svetu o svojem delovanju. 6. Razgovor o volitvi zastopnikov v okrajni šolski svet za prihodnjo šestletno dobo. 7. Eventualni nasveti in želje. Polnoštevilne udeležbe pričakuje o d b o r.

Učiteljsko društvo za slovenjgraški okraj ima svoje majniško zborovanje v Dovžah pri Smonkarju v četrtek, dne 4. maja, ob 10. uri predpoludne.

Vzpored:

1. Pozdrav predsednikov. 2. Zapisnik. 3. Dopisi. 4. Razgovor o konferenčnih temah. 5. Volitev dveh delegatov. 6. Slučajnosti. Na sigurno snidenje! o d b o r.

Saleško učiteljsko društvo priredi v četrtek, dne 4. maja t. l., izlet na Kozjak. Razen običajnih točk je na vzporedu zborovanja tudi volitev delegata za „Zavezino“ skupščino in dnevu primerno predavanje. Ker je Kozjak sicer precej visoka (1107 m), a vendar jako lahko dostopna gora, je upati, da se tega izleta udeležijo ne le vse domače učiteljske, ampak tudi prijatelji učiteljske in narave, zlasti pa tovariši-turisti iz sosednih okrajev.

Zaradi obeda — ki pa bo jako preprost — se je zglasiti pri tovarišu J. Kotniku, šol. vodji — Št. Jošt, pošta Doberna. Druge jestvine si naj izletniki sami oskrbijo. Za dohod je najpripravnejši vlak, ki odhaja iz Šoštanj ob 9. uri zjutraj.

Torej na veselo in mnogobrojno snidenje na prijazni gori! o d b o r.

Gorenjegrajsko učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, dne 14. majnika t. l., pri Sv. Frančišku Ksaveriju.

Vzpored zborovanja priobčimo prihodnjič. — Za danes le opozarjamo društvenike, da zahteva stanovska dolžnost, naj se takrat zberemo vsi na majniškem izletu.

Volili bomo delegata za „Zavezino“ skupščino, določili, katere tovariše volimo pri letošnji uradni konferenci, obeta se nam zanimivo predavanje itd.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo, dne 7. maja 1911, ob polenajsti uri v šolskem poslopju Laški trgovskopolica po sledečem vzporedu:

1. Zapisnik.

2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročilo računskih pregledovalcev o društvenem računu za l. 1910.

4. Podavanje tov. Iv. Četina.

5. Volitev delegatov za 23. glavno skupščino „Zaveze“ v Trstu.

6. Slučajnosti.

Zaradi obeda se naj blagovoli vsak obrniti na tovariša Iv. Četina, nadučitelja — Laški trg. Na veselo snidenje! o d b o r.

Savinjsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 4. maja, ob pol 3. uri popoldne v Št. Rupertu.

Dnevni red: 1. Naznanila, 2. Predavanje g. dr. E. Šerkota o mikrobi, 3. Regulacija plač in naše stališče, 4. Predlogi in nasveti.

K obilni udeležbi vabi R. Vrabl, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za celjski okraj. Dne 4. majnika t. l. popoldne, točno ob 1. uri je v celjski okoliški šoli skupna pevska vaja. Pri tej priliki se eventuelno snidemo z bratskim ptujskim učiteljskim društvom, ki priredi ta dan poučni izlet v celjski okraj. Vljudo prosimo polnoštevilne udeležbe. Posebe prosimo še cenjene pevke in pevke sosednih okrajev.

V nedeljo, dne 7. majnika t. l., je točno ob 10. uri društveno zborovanje v celjski okoliški šoli z nastopnim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Šolske kazni; poročila Fr. Brinar. 4. Posvetovanje glede letošnje okrajne učiteljske konference. 5. Izlov. Logarjeve botanične puščice. 6. Slučajnosti. Prosim, pridite vsi! Opozarjamo tudi na planinski sejm, ki bo ta dan v Celju.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj zboruje v četrtek, 4. maja 1911, ob 10. uri predpoludne v ormoški okoliški šoli po nastopnem vzporedu:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Predavanje. Predava višji nadzornik „Prve Česke“, g. A. Pesek iz Ljubljane, eventualno tov. A. Kosi, nadučitelj v Središču.

4. Volitev delegatov za Zavezino veliko skupščino v Trstu. 5. Slučajnosti. Na polnoštevilno udeležbo vabi o d b o r.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje 11. maja t. l. ob pol 11. uri v ljudski šoli na Ponikvi.

Vzpored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Konferenčna vprašanja; o šolarski knjižnici je prijavil referat tovariš Josip Dobnik. 4. Poročilo zastopnika v okrajnem šolskem svetu. 5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi o d b o r.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje dne 4. maja t. l. v Gorici v „Trgovskem domu“ ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. „Kateri namen ima cvetje v življenju rastline“, predava gospod profesor Ferd. Seidl. 3. Volitev delegatov k Zavezini zborovanju v Trstu. 4. Predlogi.

Zaradi zanimivega dnevnega reda pričakuje mnogobrojne udeležbe o d b o r.

Izredni občni zbor „Tolminskega učiteljskega društva“ se je vršil v nedeljo, 9. aprila t. l. v Tolminu ob jako lepi udeležbi.

Nad polovico učiteljskega vsega razsežnega glavarstva in tudi nekaj gostov, kar beležimo s posebnim veseljem, je privabilo napovedano predavanje g. ravnatelja V. Bežka. Po pozdravnem nagovoru tov. predsednika, v katerem se je g. ravnatelj v imenu društva zahvalil, da se je odzval povabilu ter prišel med nas, je prišlo na vrsto prezanimivo predavanje g. ravnatelja „O današnjem stanju psihologije.“

Iz predavanja naj nevedem glavne misli: V naših učnih knjigah se poudarja, da je znanje logike neobhodno potrebno dobremu učitelju, češ, da nas uči pravičnega mišljenja.

Prav tako se poudarja važnost znanja psihologije za dobrega vzgojitelja. Oboje pa je krivo, zakaj logično misliti nas ne nauči logika, ampak tudi boj za obstanek ali, kakor bi dandanes rekli, pravilno mišljenje se je razvilo biološki, kjer je jasno, da kdor nepravilno misli, mora podleči bistrejše mislečemu tekmeu. Pojme pa, ki nam jih podaja logika, rabi vsak izobraženec. Kdor pa se ne zadovolji, da le sluti, kaj pomenijo ti pojmi, ampak se hoče temeljiteje izobraziti, se mora obrniti do logike, da ga natančneje pouči o njih izvoru, postanku, medsebojni zvezi in medsebojnih odnošajih. Zato naj se tudi učitelj, ki bodi temeljit izobraženec, dobro seznanj z logiko.

Isto je s psihologijo. K praktičnemu spoznavanju človeške duše nam teorija psihologije bore malo koristi. K temu je treba prvič neke prirojene zmožnosti, ki je last velikih duhov (Shakespeare). Drugič pa je potrebna k spoznavanju duše bližnjikove dobra volja, namen jo sploh spoznati, zanimanje za ta posel, ljubezen do bližnjika. Zategadelj so matere — celo živalske — tako dobre poznavateljice svojih ljubljencev. Učitelj je lahko v istem smislu dober poznavatelj duševnih svojstev in zmožnosti, kakor je dobra mati, kakor je bil Sofokle, Shakespeare, ki se gotovo nista učila psihologije po nobeni učni knjigi. Vsako eksperi-

mentiranje, kakor svetuje ravnatelj Schreiner v „Analizi duševnega obzorja otroškega“ stran 56—70, pa bi bilo brez praktične vrednosti.

Vendar mora učitelj tudi teoretsko poznati psihologijo kakor vsakdo, ki hoče veljati za izobraženca, zakaj psihološke pojme, ozioroma njih izraze najdemo celo v ljudski govorici in tudi pesniki in pisatelji (ruski, Cankar) so sprejeli marsikak izraz iz moderne psihologije. Naobraženec ne sme rabiti teh izrazov le tako približno, ampak mora poznati temeljito njih pojme in tudi pomen teh pojmov v celem sestavu.

V starem veku so prevladovali umetnosti nad vedami, ki so imele tedaj namen lepšati življenje malim izvoljencem, v srednjem veku pa so prevladovali duhovede. A izza Kopernika, Galileja, Bakona Verulanskega prihajajo vedno bolj v veljavo prirodne vede, h katerim se v novejši dobi prišteva tudi psihologija — kot prirodoslovna veda.

V novem veku je prodrlo demokratsko naziranje vede; veda ni zabava ljudi, ki jim ni treba delati, nego mogočno sredstvo v boju človeštva za obstanek. Samoobsebi se pa razume biološko naziranje vede, da kdor se z vedo bavi, ob njej živi.

Tudi način bavljanja z vedo se je bistveno izpremenil. Do Leibniza (okolo 1700) je bil vzor univerzalni učenjak, ki je obvladoval vse vede, sedaj pa se je tudi tu jelo postopati po načelu delovanja, „ars longa, vita brevis.“

Biološko naziranje o vedi je tudi vzrok, da je neizmerno zrastel pomen in veljava prirodoslovnih ved in je prenehalo precejevanje duhovede. Razvoj in velikanski uspehi prirodnih ved, zgrajenih na strogo znanstveni, matematični podlagi, pa je v zadnjem stoletju in še posebno v zadnjih desetletjih popolnoma izpremenil tudi stališče psihološki vedi. Do Lockeja je bila zgolj del metafizike, ta pa je naredil konec temu špekulativnemu ugibanju o duši in je ustanovil empirske psihologije.

Že v starem veku so slutili tesno zvezo med duševnim življenjem in ustrojem živčevja, v prvi vrsti možganov. Toda šele pred sto leti so se začeli globlje baviti s tem vprašanjem fiziologi. In tedaj se je izrekla možnost postaviti psihologijo na čisto eksaktna fiziološka tla (Fechner, Wundt). Začeli so tudi v psihološke namene rabiti poizkus na matematični podlagi in zaraditega imenovali psihologijo na tej stopnji „eksperimentalno psihologijo.“

Spricho Darwinovih in Häcklovih uspehov pa je pričel evesti materializem in zaključek je bil: „Duša so možgani.“ Kmalu je prišla reakcija. Višjim dušnim pojavom, ki so v zvezi z delovanjem velikih možganov, niso mogli do živga, in Wundt sam je obupal, da bi se dala psihologija spojit z fiziologijo v eno vedo. Nekateri psihologi pa niso obupali; po načelu delovanja si bodo pač morali razdeliti študije možganov in njih delovanja. W. Jerusalem pripozna tesno zvezo med duševnimi pojavi in izpremembami v možganih, toda trdi, da bi tudi najnatančnejše poznanje možganskega organizma kar nič ne izpremenilo naziranja o psiholoških pojavih, ki so nekaj čisto posebnega in spoznavanje njih zakonov bo vedno naloga posebne vede — psihologije. Lehmann pa pravi, da je človeška duša globok rov, v katero je luč fiziologije posvetila komaj par metrov.

Danes pa si hočejo fiziologi trajno osvojiti psihologijo. Z novo vemo so se vrgli na proučevanje možganov, priznavajo, da možgani niso duša (Ewald), nego da so dušni pojavi in možganske izpremembe takorekoč matematične funkcije, ki so zavisne druge od drugih.

Iz tega izvira nujnost proučevati psihične pojave in psihološke zakone vedno le v zvezi s korelativnimi fiziološkimi pojavi in zakoni, opazovanimi na velikih možganih (Hering).

Tedaj pa ne ostane psihologiji druga nego strogo znanstvena, matematična eksaktna fiziologija. Pot je težavna in silno dolga, a brezuspešna ne bo, kar nam kaže zgodovina psihofizike zadnjih let. Pa tudi kadar bodo uspehi veliko večji nego so do sedaj, naše šole ne bodo postale psihološki-fiziološki laboratoriji, ampak učitelj bo moral ostati tudi potem v šoli le praktičen psiholog, teoretičen pa zaradi svoje obče izobrazbe.

Za lepo predavanje gosp. ravnatelja so se zborovalci zahvalili z živahnim plaskanjem.

Nato je poročal tov. Matija Kenda „kako deluj moderna šola za telesni razvoj mladine“ ter stavil pet predlogov, ki so se sprejeli enoglasno. Ko so se izvolili delegati za letošnjo Zavezino zborovanje in se je vzela izjava monsignora Pavletiča v okrajnem šolskem svetu goriškem v znanje, je bil dnevni red izvršen in razšli smo se z željo, da bi kmalu zopet imeli kako zborovanje s predavanjem.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo v Istri zboruje torej v četrtek, 4. maja t. l., ob pol 11. uri zjutraj v prostorih gosp. Ant. Razma na Spod. Škofijah. Na dnevnem redu je: 1. Nagovor predsednikov. — 2. Razpravljanje predmetov po § 23. pravil črke a, b, c, e, f, g, h in k. — 3. Poročilo socialnega odseka. — 4. Zakonski načrti. — 5. Predlogi, resolucije in nasveti za temo „Kako deluj moderna šola za telesni razvoj mladine.“ — 6. Učiteljstvo v boju za svoj obstanek — (predava tov. J. Bertok ml.). — 7. Pevska vaja.

Ker se posebnih vabil ne pošlje nikomur, vabi tem potom na polnoštevilno udeležbo o d b o r.

Srednješolski vestnik.

**** Streljanje na srednjih šolah.** V soboto popoldne so sedmošolci in osmošolci na goriški gimnaziji imeli prvič pouk, ki je potreben, da se izurijo v streljanju. Poučevali so jih vojniki. Pouk vodi stotnik 47. pešpolka Kopriiva. Navzoč je bil tudi en profesor. Streljali bodo šele, ko bodo znali ravnati s puško.

**** Počitnice na srednjih šolah** in deklislih licejih ter učiteljskih bodo trajale zopet od 16. julija do 15. septembra.

**** Laški srednješolci v Gorici** so priredili dne 22. t. m. ples, katerega čisti dobiček dobi laška „mensa accademica“ na Dunaju.

**** Odlikovanje.** Gimnazijski profesor v p. dr. Josip Ivan Nejedli v Ljubljani je bil odlikovan z viteškim križcem Franc Jožefovega reda.

**** Službena zamena.** Glavni učitelj na moškem učiteljskem v Mariboru dr. Matej Potonik in profesor na državni realni v Idriji Matija Pirc sta zamenjala svoji službeni mesti.

**** Slovenske srednje šole.** C. kr. deželni šolski svet kranjski je sklenil predlog na c. kr. učno ministrstvo, da se uvede na slovenskih srednjih šolah pouk v slovenščini za matematiko in klasične jezike.

**** Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo v Zagrebu.** Rok za polaganje izpita iz slovenske stenografije pred kr. izpraševalno komisijo za stenografijo v Zagrebu je koncem junija in začetkom oktobra vsakega leta. (Kdor hoče polagati izpit v kakem drugem roku, mora zato preko predsedništva kr. izpitnega poverjeništa prositi kr. zamajsko vlado.) Prošnje za izpit je treba nasloviti na predsedništvo kr. izpitnega poverjeništa za učitelje stenografije in jih pošiljati kr. vladnemu poverjeniku prof. Jos. Siloviću v Zagreb. Prošnji je treba priložiti izpričevalo o položnem izpitu zrelosti, odnosno profesorskem ali učiteljskem izpitu in pa opis življenja (curriculum vitae). Izpitna taksa znaša 20 K ter jo je osebno izročiti predsedniku komisije pred izpitom. Natančnejša pojasnila dajeta profesor Stanko Miholić in Mijo Vamberger v Zagrebu.

Politiški pregled.

*** Poraz dunajskih krščanskih socialcev.** V Mödlingu na Dunaju so se vršile 20. t. m. nadomestne volitve za deželni zbor. Volitve so končale s porazom krščansko-socialne stranke. To je bil nje prvi poraz. Kako so se razmere neugodno obrnile za krščanske socialce, dokazuje to, da je l. 1908. krščansko-socialen kandidat dobil 988 glasov proti 636, ki jih je dobil nemški svobodomislec. Sedaj pa je dobil krščansko-socialni kandidat 602 glasa, proti 1218 glasovom, ki jih je dobil nemški svobodomislec. Število krščansko-socialnih glasov je torej padlo preko 50 odstotkov, medtem ko je število nasprotnih glasov naraslo skoro za 100 odstotkov! Na eni strani vidimo torej, da je dobra tretjina prejšnjih krščansko-socialnih volilcev obrnila stranki hrbet ter se pridružila uasprotni stranki, ki je spravila na noge tudi take volilce, ki so ostajali prej doma. Pravi pomen te volitve pa se nam kaže šele, če pomislimo, da se je to dogodilo ravno sedaj tik pred splošnimi državnozbornskimi volitvami. To je omen, ki kaže, da bi krščanski socialci na predstojećih državnozbornskih volitvah utegnili doživeti hud poraz: Pač: Začetek konca na Dunaju in drugod!

*** Slovaki število nazadujejo.** „Slov. Tyždennik“ računa, da konča letošnje ljudsko štetje za Slovake neugodno. V minulem desetletju se je preselilo s Slovaškega skoro 300 tisoč oseb, od katerih se je vrnilo samo 45 tisoč. Zaradi tega bo po novem ljudskem stetu tudi število vseh Slovakov manjše nego leta 1900.

*** Na Portugalskem** razglasijo zakon o ločitvi cerkve od države. V tem zakonu se zanjami vsakemu izpovedanju popolno svobodo in se obenem izjavlja, da katoliška vera ni več državna vera. Vse stroške bodo morali plačevati člani verskih zadrug. Država ima samo nadzorstvo. Cerkve se bodo dale duhovnikom na razpolago.

Učiteljski vestnik.

Naše rak-rane.

(Dalje).

Disciplinarni red za učiteljske.

Disciplinarni red naših učiteljskih je oni faktor, ki določuje, razširja in omejuje našo pedagoško vzgojo; on je ona pedagoška palica, srednjeveški bič moderno slamnato strašilo naše prevzvišene hlapčevske pedagogike!

Ministerialne naredbe, po katerih so pri-krojeni ti predpisi, prihajajo časih prav od birokratiških miz, ki ne vidije pred sabo nič drugega nego politični red, ki naj zavlada, in kateremu edini smoter je militaristarski red in militaristiška pasja pokorščina — brez pravih vzgojnih smotrov.

In česar ne splete birokrat s peresom na papirju, to pripomorejo še razni napeti vzgojitelji, ki sami spletajo bič za bodoče vzgojevalce naroda in kujejo okove, s katerimi jih drezajo in jih vklepajo — preden jih spuste med „verno“ ljudstvo.

Nismo pripadniki anarhije in brezvladja, toda mi respektiramo razum in treznost, ki nam določujeta pot in nas edino vodita do naših smotrov.

Čitanje pedagoških in stanovskih listov.

Nikdar pa ne bomo odobraval konference, ki prepuščejo učiteljskiščinu čitati strokovne liste, in dokler se bo na naših učiteljskih zatirala na ta način strokovna izobrazba že v kali, toliko časa bo še vedno padalo zanimanje za čitanje pedagoških listov toliko časa sploh ne bo nihče študiral pedagoških vprašanj, ker se mu je zanimanje zanje že v kali zatrl; še manj pa, da bi pedagoška vprašanja razmotrivali in o njih pisali.

Mi smo za svobodno vzgojo na učiteljskih, zato bomo vkljub temu še vedno pošiljali naše stanovske in pedagoške liste učiteljskiščinom, ker nečemo biti krivi samomora slovenskega šolstva in učiteljskega stanu.

Pospesjevali bomo čitanje pedagoških listov že na učiteljskih in najsi nam to merodajni faktorji desetkrat prepovedo, ker hočemo, da bo tudi naša slovenska pedagogika nekaj dozorela in nečemo biti sokrivi nje samomora. (Dalja.)

Kranjske vesti.

—r— **Kruta kazen.** Nadučitelj Potokarja so menda za večno obsodili v kranjsko Sibirijo. Kakor znano iz časopisja, propade povsod, kamor se gane. Ako ne pride pri nižji instanci v terno, je že tako izgubljen, ako je pa na prvem mestu, propade pri deželni šolski svetu na način, da se klerikaleci ali vzdrže glasovanja, ali se pa služba še enkrat razpiše. Tako se je zgodilo v kratkem že trikrat, v dveh slučajih za Belopeč in pri zadnji seji za Bohinjsko Belo na Gorenjskem. Č. kr. okrajni šolski svet v Radovljici se je izrekel soglasno zanj, v Ljubljani so pa rekli ne in službo še enkrat razpisali. Usoda Potokarja je torej zapечатena. Če ni predlagan ne dobi; če je predlagan, tudi ne dobi, odločilno je samo politično mišljenje. To nam zopet dokazuje, da so klerikaleci neumljeni kruti. Vsakega, ki ni njihov, hočejo z ženo in otroki direktno uničiti. Potokarja moramo naravnost občudovati, ki tudi v največji sili, tudi ob največjih duševnih in telesnih mukah ne zataji svojega značaja! Kako nizke, majhne, zaničevanja vredne kreature so Slomškarji spričo takega junaštva!

—r— **Poročil je 24. t. m. tov. Josip Pečnik**, nadučitelj v St. Jurju pod Kumom, gđe. Katko Migličevo, učiteljico istotam. Bilo srečno!

—r— **Iz deželnega šolskega sveta.** Imenujejo se: Ana Killer za Novo mesto; Rudolf Knez za Šent Vid pri Brdu; Emilija Aschmann v Šmarjeti se začasno upokoji; trajno pa se upokoji Josip Gregorin na Viču. Enorazrednica v Svibnem se razširi v dvorazrednico; zavrne se pa razširjenje trirazrednice v Poljanah nad Skofjo Loko v štirirazrednico. Ministrstvu se predlaga, da se na prvi gimnaziji v Ljubljani štiri učna mesta, na drugi gimnaziji pa dve mesti na novo sistemizirajo. Sola v Radečah pri Zidanem mostu se razširi na šestrazrednico. Marija Schweiger v Dolenji vasi se upokoji; istotako Ivan Strehovec v Postojni. Sola v Črnučah se razširi v dvorazrednico; istotako sola v Olševku. „Slovenec“ poroča z debelimi črkami: Na ugovor krajnega šolskega sveta na Vinici proti odreditvi okrajnega šolskega sveta v Črnomlju glede nabave šolskih potrebščin po šolskih vodjih, je sklenil č. kr. deželni šolski svet splošno sledeče: Vsako leto učiteljska konferenca (na enorazrednicah učitelj s katehetom) sklepa o potrebi novih šolskih potrebščin. O nabavi sklepa krajni šolski svet, ki tudi sam naroči in kupi. V slučaju, da bi kak krajni šolski svet neopravičeno odklonil potrebna učila, jih naroči č. kr. okrajni šolski svet na njegove stroške. Ako učitelj samovoljno kaj naroče, so osebno odgovorni in gre nabava na njihove stroške.

Štajerske vesti.

—š— **Društvo „Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks“.** Izvleček iz zapisnika odbora seje dne 19. marca t. l. Navzoči: Predsednik Ivan Slana, tajnik Julij Eichmayer, odborniki Josip Artner, Anton Otter in Ferdinand Tremel. — Predsednik poroča, da se je vršilo dne 1. februarja ustanovno zborovanje društva „Selbsthilfe“ koroškega učiteljskega, kakortudi da je okrajni zastop v Rottenmanu sklenil ustanovitev enakega društva za hišne in zemljiške posestnike v okraju. Nadzornik Tremel javlja, da ustanavlja enako društvo tudi zveza rajfeiznov. Iz nadaljnjega predsednikovega poročila objavljamo, da je od zadnjega občnega zbora (v septembru 1909) pristopilo društvu 50 novih članov, torej je sedaj 773 članov. Umrlo jih je 13, izstopili so 4, izključenih pa je bilo 9 članov. Prirastek k društvu imetju od 15. avgusta 1909 znaša K 7695-77, skupno imetje okroglo 45.000 K. — Vsota vseh doslej izplačanih podpor znaša 113.818 K. Predsednikov namestnik Artner poroča o svojih predavanjih, ki jih je imel na

zborovanjih dveh okrajnih učiteljskih društev. Na prošnjo nekega izključenega člana za zopetni sprejem sklene odbor, da se strogo drži pravil. Več članom, ki vkljub mnogim opominom niso niti plačali niti prosili za odlog vplačila, odbor zapretil, da jih izključi, enega pa je ertal iz imenika. Tajnik Eichmayer je sestavil vabilo k pristopu, ki ga odbor odobri. Na predlog odbornika Ottra se objavi izvleček iz zapisnika, na predlog odbornika Tremela se pa izplača odslej v slučaju smrti kakega člana podpore 1500 K. Občni zbor se letos ne vrši, ker ni važnih razpravnih točk.

Goriške vesti.

—g— **Na slovenskem oddelku dež. kmetijske šole** je bilo prošli zimski tečaj 39 učencev, in sicer v prvem tečaju 20, v drugem 19. Razentega je obiskoval nekatere predmete še 1 eksternist. — Od učencev, ki so končali letos šolo, jih je 6 s Krasa, 3 z Vipavskega, 3 iz Gor, 1 iz Brd in 6 iz goriške okolice. Po starosti imajo 17 do 32 let. Izvršilo jih je šolo 6 s prav dobrim, 9 z dobrim in 4 z zadostnim uspehom. — Na šoli so poučevali trije strokovni in trije pomožni učitelji, in sicer sledeče predmete: vinogradništvo, kletarstvo, sadjarstvo in vrtarstvo ravnatelj A. Štrekelj, čebelarstvo, živalstvo, kemijo pristav inž. A. Podgornik, splošno in specialno poljedelstvo, gospodarstvo, rastlinstvo, fiziko, mineralogijo, stavbinstvo pristav inž. M. Kosmač, spisej, slovenščino in petje nadučitelj Matija Lavrenčič, računstvo profesor Rudolf Lavrenčič, verstvo vikar dr. Peter Šorli.

—g— **Imenovanje.** Naučno ministrstvo je imenovalo učitelja v kopski kaznilnici g. Jurdana za učitelja č. kr. pripravljavnice za srednje šole, prideljene goriški č. kr. višji državni realci.

Splošni vestnik.

Slomškarji, ki so se udeležili občnega zbora „Vdovskega društva“, so se lagali v „Slovenec“, da so se zbrali samo nekateri, le tako slučajno brez vsakega poziva in pritiska, da je pa nasprotno „Učiteljski Tovarščak“ priduševal napredne člane, naj se polnoštevilno udeležijo občnega zbora. Da se pa vsakdo prepriča o verodostojnosti naših Slomškarjev, priobčimo pismo, ki nam ga je poslal pristen Slomškar. Pismo se glasi:

Zaupno!

Dragi tovariši! Dolžnost nas kliče, da se v torek udeležimo občnega zbora „Vdovskega društva“.

Pridite že ob 9. uri zjutraj na Graben k Jegliču, kjer se potrebno dogovorimo.

Tovariški pozdrav!

Jaklič m. p. J. Štrukelj m. p.

Razstava vajenskih izdelkov na obrtno-nadaljevalnih šolah v Ljubljani. Na obrtno-nadaljevalnih šolah, to je: na strokovni nadaljevalnici za mehansko-tehniške obrti v Komenskega ulici; na strokovni nadaljevalnici za stavbne obrti na Cojzovi cesti; na strokovni nadaljevalnici za umetne in oblačilne obrti na Erjavčevi cesti in na občni obrtni nadaljevalnici na Erjavčevi cesti se zeključijo šolsko leto 1910/11 v nedeljo dne 30. aprila 1911. Na vsaki teh šol bo z zaključkom šolskega leta združena tudi lokalna razstava vajenskih izdelkov, ki bo trajala omenjenega dne od osmih zjutraj do dvanajstih popoldne. Na to razstavo opozarja šolski odbor vse mojstre, starše vajencev in pa prijatelje obrtnega šolstva sploh ter zanesljivo pričakuje, da se bodo njegovemu povabilu v mnogobrojnem številu odzvali.

Redka lovska sreča. Gospod Polajnar, lastnik kavarne „Prešern“ v Ljubljani je ustrelil v lovišču g. Dolenc v Stari Loki dne 21. t. m. hkratu dva lepa divja petelina. Pač redek slučaj.

V zadnji številki našega lista je priložen letak trdke Prokop Storkowsky in sin, izvozni dom sukna in modnega in izbornega blaga za gospode in gospe v Humpolcu, Češko. Ta trdka je vsled svoje solidnosti na dobrem glasu, ter jo najtopleje priporočamo vsem našim čitateljem da se v slučaju potrebe s polnim zaupanjem obrnejo na to trdtko in si s priloženo dopisnico naroče vzorce.

Raznoterosti.

× **Največji zemljevid na svetu.** Nedavno je ravnateljstvo Missouri Pacific železnice dalo napraviti železniško karto Združenih držav. Ta karta more danes veljati kakor največji zemljevid na svetu. Zemljevid je dolg 10-66 m, visok 13-71. Na karti so zabeležene vse železniške proge od Kanade do panamske ožine. Merilo karte iznaša 1:512.000.

× **Odpravljen v vojaške kantine.** S 1. februarjem t. l. so v severo-ameriških Združenih državah odpravili alkoholne pивnice po vojašnicah, otvorili pa so 133 vojaških zgradb, v katerih so poleg pošte velike dvorane za čitalnice, knjižnice, dvorane za zabave, za igre in telovadnice.

Listnica uredništva.

V podgorsko okolico v Istri: Danes nemogoče, torej prihodnjič! — Na Štajersko: O germanizatoričnem delu danes teden. Pozdrav! — Poročilo o zborovanju Društva slovenskih učiteljev prihodnjič.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca marca K 91.834-30.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Obvestilo!

Ravnokar je prispelo **500 kamgarn** modnih oblek za gospode od K 10.— naprej.

Dober nakup brez konkurence.

Damska konfekcija

kakor krila in bluze po priznanih nizkih cenah.

„Agleško skladišče oblek“

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.

Ljubljanske Benetke

so zopet odprte.
Slovensko Abecedo
za ženska ročna dela

priporoča

Milena Kiferle

učiteljica ženskih ročnih del v Ljubljani,
Dolenjska cesta 21.

Našim rodbinam

priporočamo 52—44

Kolinsko cikorijo

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernova ulica 9

priporočata v veliki izbiri po najnižji ceni

obleke za gospode in dečke, površ-nike za gospode in dečke, obleke za otroke, žakete za dame, paloto za dame, plašče za deklice itd. itd.

Nepremočljive pelerine iz lodna ali vel-blodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih, Gg. učiteljem in učiteljicam popust za „Učiteljski konvikt“.

JULIJA ŠTOR

Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

največja zaloga moških, dam-skih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Iv. Bonač

v Ljubljani

priporoča svojo trgovino papirja in pisalnih po-treščin, kartonažno to-varno, knjigovoznico.

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

Slov. Ilustrovani Tednik

ki izhaja vsak petek, ter stane četrt-letno le K 1-80. Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem! Naslov: „Ilustrovani Tednik“, Ljubljana.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo

stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje. — Prevzema vsa v to :: stroko spadajoča dela. ::

J. Jax

Ljubljana

Dunajska cesta

Šivalni stroji, kolesa in pisalni stroji.

Nizke cene elegantna oblika velika trpežnost

so lastnosti, ki jih ima

! obuvale !

češke trdke

V. Havel v Blatni

(Južno Češko).

52—46

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franco.

Definitivnim učiteljem dovoljujem na ... željo male mesečne obroke. ...

Nepriležno blago rad zamenim!

Poprave črevljev se izvršujejo kar naj-skrbneje.